

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Στο δοθέν κείμενο γίνεται αναφορά σε ορισμένες από τις μεταρρυθμίσεις (πολιτειακές, κοινωνικές, οικονομικές) που συνέβαλαν στην ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Αθήνα των κλασικών χρόνων.

Οι μαθητές/-τριες καλούνται με βάση το πρώτο ερώτημα να αναζητήσουν στο κείμενο την αναφορά στις πολιτειακές μεταρρυθμίσεις που «ενίσχυσαν το δημοκρατικό πολίτευμα» και οι οποίες αφορούν στην ενίσχυση του θεσμού της Βουλής των πεντακοσίων και της Ηλιαίας, ως αποτέλεσμα των πολιτειακών μεταρρυθμίσεων του Εφιάλτη (πρβλ.: «Η Βουλή των πεντακοσίων και η Ηλιαία, των οποίων οι δικαιοδοσίες αυξήθηκαν με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη»).

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κλασική εποχή (480-323 π.Χ.), Η συμμαχία της Δήλου-Αθηναϊκή ηγεμονία] μπορεί να αξιοποιηθεί η αναφορά:

- «[...]Στην Αθήνα την περίοδο αυτή συνέβησαν πολιτικές ανακατατάξεις. Οι δημοκρατικοί επικράτησαν με αρχηγό τον Εφιάλτη και περιόρισαν τις δραστηριότητες των αριστοκρατικών.[...]»

3.β. Οι μαθητές/τριες αναμένεται να εντοπίσουν στο κείμενο τις αναφορές σχετικά με :

- την κλήρωση των αρχόντων
- τη δυνατότητα πρόσβασης ενός μεγαλύτερου αριθμού πολιτών στα αξιώματα
- τον θεσμό της μισθοφοράς

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κλασική εποχή (480-323 π.Χ.), Η εποχή του Περικλή] μπορούν να αξιοποιηθούν οι εξής αναφορές:

- «[...]Η ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος επιτεύχθηκε με την καθιέρωση της χρηματικής αποζημίωσης για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές.[...]»
- «[...]Τούτο το μέτρο... έπρεπε να συμμετέχουν στη διοίκηση του κράτους.[...]»

Από την κριτική ανάγνωση της ιστορικής πηγής και βασιζόμενοι/-ες σε όσα γνωρίζουν από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου, οι μαθητές/-τριες αναμένεται να εστιάσουν στον θεσμό της μισθοφοράς, δηλαδή στην καθιέρωση της χρηματικής αποζημίωσης για τους κληρωτούς άρχοντες που εισήγαγε ο Περικλής με στόχο την ενίσχυση των λαϊκών στρωμάτων και την παροχή κινήτρου για συμμετοχή περισσότερων στη διοίκηση του κράτους (δηλαδή τη διεύρυνση του σώματος των πολιτικά ενεργών πολιτών) και κατά

συνέπεια στην ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Για την τεκμηρίωσή τους, οι μαθητές/τριες μπορούν να αξιοποιήσουν στοιχεία του αποσπάσματος:

- «Οι άποροι όμως δεν επιζητούσαν τα αξιώματα γιατί η οικονομική τους κατάσταση δεν επέτρεπε να παραμελούν τις βιοτικές τους ασχολίες. Προς θεραπεία αυτής της κατάστασης εισάγεται η μισθοφορά. Αρχικά έπαιρναν μισθό τα μέλη της Ηλιαίας (ηλιαστικός) [...], αργότερα και τα μέλη της βουλής (βουλευτικός) [...], φαίνεται μάλιστα πως πριν από το θάνατο του Περικλή το μέτρο επεκτάθηκε σε όλους τους κληρωτούς άρχοντες.»

Σημ.: Ενδεχόμενη επιλογή, εκ μέρους των μαθητών/-τριών, κάποιου άλλου από τα αναφερόμενα στο κείμενο μέτρου (π.χ. κλήρωση αρχόντων, αύξηση του αριθμού των εκλόγιμων στα αξιώματα πολιτών) είναι δεκτή, με την προϋπόθεση σχετικής τεκμηρίωσης.